

Boken och våra minsta

Sidorna 16-17

VÅRT LAXÅ

En tidning för dig som bor i Laxå kommun
#1/2021

Vår livskvalitet vårt varumärke

Närheten till natur och goda kommunikationer, tryggheten i det lilla samhället där alla känner alla. Det ger livskvalitet för oss som bor i Laxå kommun. I detta nummer av Vårt Laxå kan du läsa om vad människor i kommunen har att säga om vad som gör att man trivs på en ort.

Det är också roligt att läsa om 17-årige Joel Puls engagemang, om hans utvecklande hobby, a-traktorn! Han har framtidsdrömmar och ser samtidigt möjligheterna att leva ett gott vuxenliv på hemorten.

Att vår kommun är i tiden visar att det till hösten öppnar en för hela landet unik eftergymnasial yrkesutbildning. Tolv studenter erbjuds att läsa till kulturentreprenör, under ledning av Live at Heart-entreprenören Åke Lundström. Men vet vad branschen efterfrågar och på Kunskapens hus i Laxå ska utbildningen ske.

Och att vi – i bygden intill urskogen Tiveden – nu etablerar kontakt med den färgstarka, musikaliska, myllrande karnevalsstaden New Orleans i södra USA, vem kunde tro det? Det är konsten och musiken som förenar. Den genialiske Bror Anders Wikström från Lassåna tas åter fram i ljuset med

Bo Rudolfsson (KD)
kommunstyrelsens
ordförande

utställning och en bok och till Sannerud i Tived vallfärdar banden från när och fjärran för att spela bluegrass, country, rock och gospel!

Om a-traktorer och vikten av utbildning

Motorintresset i Laxå kommun är omvittnat stort. Här finns flera företag i branschen och för många kommuninvånare är motorsporten en viktig del av fritiden och har så varit i flera generationer. Visste ni att Laxå motorklubb firar 75 år 2022?

Många unga i dag har fastnat för a-traktorn. Joel Puls är en av dem som berättas om i detta nummer av Vårt Laxå. Jag är mycket imponerad över den kraft och energi som frigörs hos dessa ungdomar när de utövar sin hobby.

En del kan irritera sig över den plats de tar på våra gator och vägar när de kryper fram i 30 km/timmen och spelar musik på för hög volym. Då tänker jag på mig själv, när jag var ung och körde cross. Vi tog också plats och förargade säkert många! Men ett engagerande fritidsintresse kan ge ringar på vattnet i de ungas utveckling och ge en skjuts in i fortsatt förkovring i många

Harry Lundin.

läroämnen. Det är mycket positivt som frigörs bland de unga a-traktorungdomarna och jag skulle gärna vilja att kommunen stöttar på något sätt med ett lokalt evenemang, kanske en utställning? Jag får återkomma om det!

Ett annat ämne som rör kommunens unga är skolresultat och utbildning. Det är Laxå kommuns ansvar att ge förutsättningarna för en bra skolgång och svaren från medborgarna i undersökningen Livskvalitet i Landet Laxå ger skäl att lyfta frågan om utbildning och utbildningens värde för en bra livskvalitet.

Det allmänna uppgift, att ge barn och ungdomar goda förutsättningar för att lära, är inte hela svaret på frågan hur skolan ska bli bättre och eleverna kunna höja sina betyg. De vuxnas engagemang och tid spelar också en stor roll.

Man behöver inte ha läst matte eller kunna prata engelska för att kunna stötta barnen i de ämnena. Det är skolans roll att lära ut. Men vårdnadshavarnas att entusiasmera, uppmuntra barnen, framhålla vikten av skolarbete och stötta en positiv attityd till skola och studier!

Jag är själv förälder och vet vilken utmaning detta kan vara när det är mycket annat som tar plats i ens barns liv. Men, det är inte bara skatte-resurser som krävs för att skola och betyg ska bli bättre. Föräldrarnas insatser är lika viktiga! Laxå kommun har inte haft så bra skolresultat de senaste åren och det är man inte ensam om i länet, det gäller samtliga kommuner i Region Örebro län.

Det här är kanske den viktigaste utvecklingsfrågan för hela länet, kanske den allra viktigaste! Att våra elever kan göra bra ifrån sig i skolan hänger ihop med en framtida positiv utveckling i vår kommun.

För att vi ska lyckas är det min absoluta övertygelse att vi måste sätta utbildning och dess vikt för våra barns och ungdomars framtid i främsta rummet!

Skola och föräldrar delar ansvaret att se till att de unga lyfts av en bra skolgång och kan lämna grund- och gymnasieskolan med så många möjligheter som möjligt till ett fritt yrkesval.

Harry Lundin,
kommunchef

Förstasidesbilden:

Oskar Hjalmarsson bekantar sig med boken. Han deltar gärna i Öppna förskolan Killevipens aktiviteter på tisdagar och torsdagar. Den här tisdagen, en vårdag på lekplatsen i Bodarneparken, får han träffa bibliotekspedagogen Anna Lejerskog som har till uppgift att introducera kommunens småtingar i böckernas värld.

VÅRT LAXÅ

Tidning utgiven av Laxå kommun

Ansvarig utgivare: Harry Lundin.

Redaktionskommitté: Harry Lundin, Hans Traav, Sofie Nordenhaag-Law, Per Molin, Sanna Söderström, Tomas Dalberg och Victoria Martinez-Cubas.

Produktion: Axelsson & Jansson Media AB, text och foto, EC Media AB, layout och redigering.

Tryck: Princo Welins, Örebro.

Kontakt: Laxå kommun, Postgatan 2-4, 695 80 Laxå, tel: 0584-47 31 00, hemsida: www.laxa.se
Nästa nummer utkommer i november.

Barns utveckling mot bra liv skolans och hemmets ansvar

Skolan är viktig!

Det visar enkätundersökningen Livskvalitet i Landet Laxå. Skolans resurser och vårdnadshavares inställning till utbildning har många tagit upp i sitt samtal.

En fundering är hur man som förälder kan bidra till sina barns skol- och studieframgång. Oro för att skolans resurser inte räcker till förekommer också.

– Skolan och hemmet har ett gemensamt uppdrag enligt lag och den läroplan vi går efter, säger Katarina Holmsten, skolchef i Laxå kommun. Grundskolan lägger, precis som dess namn antyder, grunden till barnens utveckling och framtid. Det är skolans ansvar att stå för den pedagogiska undervisningen. Barnets utveckling och fostran är skolans och hemmets gemensamma ansvar.

Skolans uppgift är att förmedla kunskap som de unga behöver för att klara sig i livet, men även fostran vad gäller värdegrund och de demokratiska principer som samhället vilar på. Skolans kunskapsförmedling och fostran går här hand i hand.

– Attityden till skolan hinner svänga många gånger under ett barns tid i skolan. Ibland trivs man jättebra, ibland mindre bra. Vissa perioder går skolarbetet friktionsfritt, andra inte.

Utmaningen för en förälder är att hålla i, att alltid betona skolarbetets vikt och intres-

Arkivbild.

sera sig för läxor, tala väl om skolan och framhålla dess betydelse för hur det ska gå längre fram i livet.

– **Det är inte** meningen att man som vårdnadshavare aktivt ska hjälpa barnet göra läxorna. Kunskapsförmedlingen är lärarens roll, föräldrarnas att

ge stöd och intressera sig för hur skoldagen varit, vilka läxor som barnet har, fråga om barnet gjort sina uppgifter och kanske, om man har tid och möjlighet, erbjuda sig förhöra samt ta kontakt med skola och lärare om barnet har problem att förstå sin läxa.

Skolan i Laxå kommun ut-

Katarina Holmsten, skolchef i Laxå kommun.

” Grundskolan lägger, precis som dess namn antyder, grunden till barnens utveckling och framtid. Det är skolans ansvar att stå för den pedagogiska undervisningen. Barnets utveckling och fostran är skolans och hemmets gemensamma ansvar.

ökar läxhjälp till eleverna från höstterminen. Då erbjuds alla elever hjälp med läxan i direkt anslutning till skolan.

– Det kan vara en god idé att delta i den, att befästa det man lärt sig under skoldagen gör att kunskaperna fastnar vilket blir bra grund för fortsatta studier.

Förskolans positiva spiral har fått snurr

Det började för två år sedan. Laxå kommuns fem förskolor gick då in i ett forskningsprojekt tillsammans med Örebro Universitet på temat "likvärdiga förskolor". Samtidigt arbetade man fram ett gemensamt mål för barn och pedagogik där också satsades på reflektionstid för personalen.

– Vi ville skapa en hållbar förskola med gemensam struktur och en plan för undervisningen, säger Ellen Roberthsson, rektor.

En fråga som sökte svar var vad barnen lär sig på förskolan och vad pedagogerna strävar efter att de ska lära sig. Hur sker det bäst?

– Helt klart är att om man lyckas fånga barnens intresse för ett ämne så lär de sig jättemycket! En positiv spiral sätts i gång.

Jämsides med forskningsprojektet användes förskolans planeringsdagar för 55 förskolepedagoger där avsikten var att ta fram en gemensam syn på barnen, pedagogiken och undervisningen.

– Vi har också gett utrymme för reflektions- och planeringstid där varje arbetslag har en timme i veckan under dagtid där man kan prata igenom aktuella frågor och planera undervisningen.

Till detta har alla förskollärarna fått en egen planeringstimme i veckan.

– Jag märker att pedagogerna blivit tryggare i sin roll när de kontinuerligt kan hänvisa till förskolans läroplans olika mål i sin planering.

Forskningsprojektet avslutas i höst.

Mål för förskolan i Laxå kommun:

Barnsyn

Alla barn i Laxå kommuns förskolor ska känna sig trygga och bli bemötta med respekt utifrån sin utveckling och sina förutsättningar. Alla barn ska få vara precis som de är. Barnen ska bli bemötta av positiva, närvarande pedagoger som lägger grunden för barnens livslånga lärande.

Pedagogsyn

Pedagogerna i Laxå kommun ska vara lyhörda och visa respekt för varje enskilt barn. Genom att vara närvarande och skapa goda relationer till såväl barn som vårdnadshavare genomsyras barnets vistelse på förskolan av trygghet.

Pedagogerna ska ha en samsyn och vara engagerad och på så sätt arbeta för barnens och verksamhetens bästa utifrån läroplanen. Detta lägger grunden för ett lekfullt och lustfyllt lärande.

Hållbar utveckling

Alla förskolor i Laxå kommun arbetar med hållbarutveckling genom Grön Flagg. Med hållbar utveckling menas den ekonomiska, ekologiska och sociala utvecklingen som alla är lika viktiga och kompletterar varandra.

Bäverintresset kan även resultera i en önskan att läsa i böcker. Här visar Idun sin favoritbok i ämnet.

Här bygger femåringarna Anton,

En bäver

Femåringarna Anton, Idun och Tuva på Jordgubbens förskola i Finnerödja har upptäckt bävern. De vet numera mycket om bäverns liv. Att den har fyra långa kraftiga tänder framtill som kan gnaga av träd. De känner till hur bäverns bo är byggt, hur bävergnag ser ut och att de har stora svansar som de plaskar med. Och konstiga fötter.

Barnen har sett djuret också med sina egna ögon, i sjön Åbydammen i skogen sydost om samhället, sett hur det plas-

Idun och Tuva sin egen bäverhydda i lekrummet på Solrosens avdelning.

kan spela trummor och gitarr

kade till. Ibland har barnen även trots att bävern spelar trummor och gitarr, särskilt när det låter i isen på vintern.

På avdelning Solrosen har de unga bäverexperterna praktiserat vad de lärt sig och byggt hyddor inne i lekrummet, försedda med träbitar de funnit i skogen, kottar, kvistar och grenar som helt bevisligen är avgnagda av en bäver!

– Vi arbetar med Grön flagg för hållbar utveckling, säger Helena Karlsson på avdelningen Solrosen där femåringarna huserar. Det är ett grundläggande pedagogiskt program som uppmuntrar barnen att engagera sig i sin framtid och i ett hållbart samhälle.

De lär sig för livet, men det viktiga är att detta är roligt! Det ska vara lockande att berätta om vad man lärt sig för andra barn och vuxna. En viktig aspekt är också att lärandet får ta tid, att pedagogen inte ger färdiga svar, att barnen lär sig med och av varandra.

Just bävern har fått ta tid på Solrosens avdelning. Projektet tog sin början i höstas under Grön flagg-temat Stad och

samhälle och har fortsatt under våren. Med Grön flagg-pedagogiken följer även mycket vistelse utomhus något som också stimulerar den motoriska utvecklingen.

– Vi äter ofta ute i skogen och i somras hade vi tur när vi vid lunchen fick syn på en ekorre som kom skuttande med sin unge i munnen. Då lärde sig barnen om hur ekornen flyttar sina ungar mellan sina bon!

Andra djur har passerat revy, som tranor och paddor. Riktigt spännande blev det när spår av lo och varg dök upp i barnens väg!

Andra djur har passerat revy, som tranor och paddor. Riktigt spännande blev det när spår av lo och varg dök upp i barnens väg!

BOKTIPSET

Hagforsserien av Ninni Schulman

En serie i deckargenren som griper tag. Första boken, Flickan med snö i håret, utkom 2010, sedan dess har Ninni Schulman publicerat sju böcker i serien. Den senaste och avslutande delen, Dagen är kommen, utkom i år. Handlingen utspelar sig i Hagfors, där reportern Magdalena Hansson blir indragen i olika mordmysterier tillsammans med poliserna Christer Berglund och Petra Wilander. Populär bland läsare, hyllade av kritikerna.

I hjärtat av Ådala av Åsa Liabäck

Populär och läsvärd feel-good med hög utlåningsfaktor på biblioteket. En tilltalande bok för olika åldrar. Varm och charmig historia med gedigna och karismatiska karaktärer. Bokens huvudperson Anna har kommit ut på andra sidan ett kraschat förhållande och köper en kolonilott i Ådala. Hon vill komma på fötter igen.

Låna ett magasin!

Laxå bibliotek har en rad tidningsmagasin till utlåning. Olika intressen tillgodoses, heminredning, hälsa, camping, mat och motor med mera! Reservera via hemsidan eller ring eller mejla och berättat vilka böcker och tidningar du vill låna!

Upptäck Tiveden på cykel

I sommar blir det möjligt att upptäcka Tiveden från cykelsadeln. Då drar projektet Cykla i Tiveden i gång, där besökare i nationalparken erbjuds sammanlagt 10 mil märkta cykelleder av olika längd och svårighetsgrad.

– Lederna finns att följa som GPX-filer från slutet av maj, säger Lisa Szanto, projektledare som provcyklat alla lederna. Under juni månad är alla uppskyldade med stolp och skylt. Längsta sträckan är 33 kilometer och den kortaste 4 kilometer. Det finns också sträckor som passar för mountainbike-åkare.

Cykellederna går på vanlig väg med en del smårundor på skogsstigar. Meningen är att cykeln nu ska locka nya turistgrupper och medverka till att säsongen i Tiveden förlängs. Lederna passar vana åkare såväl som familjer med barn.

Finessen med lederna är att de binder samman de olika boendeanläggningarna i området. Man kan starta från en plats, hyra en cykel där och ta sig till nästa boende för övernattnings och fortsätta färden nästa dag eller välja vandring en sträcka.

Cyklar att hyra finns bland annat i Ösjönäs och på Aspa herrgård. Man kan förstås även färdas på egen cykel. Startplatser är Sannerud, Stigmansgården, söder om nationalparken och Tivedstorp.

Beredningen av lederna har inneburit kontakter med markägare för deras tillstånd, samt röjning av mark, bygge av broar och uppsättning av skyltar.

– Särskilt roligt är att vi röjt

I sommar erbjuds besökarna i Tiveden 10 mil uppskyldade cykelleder att upptäcka Nationalparken ifrån.

” Särskilt roligt är att vi röjt upp en ny led tillsammans med länsstyrelsen i nationalparken där det annars är förbjudet att cykla. Den är en fin och barnvänlig slinga.

upp en ny led tillsammans med länsstyrelsen i nationalparken där det annars är förbjudet att cykla. Den leden utgår från Stigmansgården och går på en gammal körväg norr om Metesjön. Den är en fin och barnvänlig slinga.

Cykla i Tiveden är ett leaderprojekt där Laxå, Askersunds och Karlsborgs kommuner samverkar och som finns under organisationen Bergslagens Cyklings paraply med sammanlagt 4 200 kilometer cykelleder.

En fördel är att Tivedens besökare ska kunna ta tåget till stationer i parkens närhet och ta cykeln därifrån.

Ansvar för Cykla i Tiveden tas över av en nybildad förening för att verksamheten ska kunna fortsätta när projektiden gått ut vilket sker i år. I föreningen ingår turistentreprenörer och representanter för Tiveden-kommunerna.

Lederna finns just nu digitalt på bergslagens cyclings sida: <https://bergslagencycling.se/karta/#startplats=Tiveden>

Lisa Szanto, projektledare för Cykla i Tiveden.

Invånarnas syn på sin hemort

Vi vill ju alla ha ett gott liv. Men vad är egentligen ett gott liv? Och vad menas med livskvalitet? Vad är det som gör att vi trivs på en plats?

Livskvalitet kan vara svårt att fånga i statistik och siffror. Så Laxå kommun beslutade att helt enkelt fråga dem som vet. Nämligen invånarna i kommunen. Kanske var du en av dem som projektledaren Linda Wallgren samtalade med kring begreppet livskvalitet?

Inte helt oväntat så har livskvalitet olika betydelse för olika personer. Men det finns också en hel del gemensamma faktorer.

Linda har haft många fina och uppriktiga samtal med flera hundra invånare och hon har fått ta del av många spännande livsöden, glädjeämnen och motgångar. Allt finns samlat i den rapport som Linda presenterat för kommunens politiker och som du kan ladda ner från kommunens hemsida (skriv "Livskvalitet i Landet Laxå" i sökrutan).

Här följer ett utdrag av vad de som deltog i projektet berättade för Linda:

Närheten till naturen har stor betydelse

Oavsett var i kommunen man bor så framkommer det i nästan alla samtal att närheten till naturen är den allra viktigaste faktorn för trivsel och välmående. I samtal med boende i och omkring Hasselfors, Røfors, Finnerödja och Tived framkommer det att många värdesätter livet i den

Höghöjdsbanan i Ösjönäs.

Arkivbild

lilla naturnära orten. I orten Laxå har många beskrivit ett småstadsliv nära naturen. Kärleken till det naturnära livet är så viktigt att många uppger att de hellre vill bo naturnära än nära en större stad.

”Ett gott liv handlar om att jag kan ta min mountainbike och cykla i skogen nära hemmet. Jag uppskattar att det är nära till naturen.”

”Fördelarna är att man har naturen nära inpå sig. Jag behöver bara gå utanför dörren så är jag i skogen. Det är bevi-

sat att skogen motverkar stress och att människor är mera stressade i storstäder.”

Relationen till naturen

I stort sett alla deltagarna berättar i samtalen att man har en egen relation till naturen och särskilt uppskattas närheten till sjöarna. Några nämner bärplockning, andra motion. För några är fiskeäventyr och jakt livskvalitet. Många vandrar och cyklar. Några rider. Alla har sin alldeles egen unika relation till naturen. Där vistas

”Fördelarna är att man har naturen nära inpå sig. Jag behöver bara gå utanför dörren så är jag i skogen. Det är bevisat att skogen motverkar stress och att människor är mera stressade i storstäder.

man också gärna tillsammans med barn.

Lugnt och tryggt

Här i Laxå kommun menar projektdeltagarna att man känner varandra i stor utsträckning och i grunden litat på grannar och andra som också bor i kommunen. Många lyfter fram den goda grannsamman som viktig för tryggheten, och det grundar sig i tilliten till varandra. Man litat helt enkelt på andra människor i sin omgivning. De flesta upplever att det mycket sällan inträffar allvarliga händelser vilket också bidrar till upplevelsen av det är lugnt och tryggt.

”Här lär det inte hända att man bara dör i ensamhet, man håller ändå koll på varandra även om vi inte umgås privat så mycket. Man kan ha grejerna kvar ute och ingen tar dem.”

”Det är tryggheten som jag

uppskattar: Man kan skicka sina barn till skolan och de kan cykla i väg och det känns tryggt.”

”Man känner ju flera, man är inte anonym, det är lättare att knyta kontakter, lättare att lära känna folk helt enkelt.”

”Vi ska vara stolta över gemenskapen och att vi hjälper varandra.”

Bra uppväxtmiljö för barn

Laxå kommun ses också som en trygg uppväxtmiljö för barn. Här vågar till exempel familjer som har skolan nära låta barnen cykla till skolan. De flesta litar också på att ifall det skulle hända någonting skulle andra ställa upp och hjälpa.

Villalivet

Att bo i hus, det vill säga leva ”villaliv” är något som många nämner som livskvalitet. Detta villaliv är karakteristiskt för Laxå kommun och den generella uppfattningen är att villapriserna i kommunen är förmånliga. I samtalen framkommer att villalivet tycks präglas av den varmare årstiden; grillning, vistas på uteplatsen/altanen samt sköta om sin trädgård, bilar och hus. Villalivet beskrivs som ett aktivt och socialt liv.

Lägenhetslivet

Om man bor i lägenhet är det en utmaning att få till den där studsattan, uppblåsbara poolen, eller att bjuda vänner på grillmat ute. Att det finns gemensamma grill-, lek- och mötesplatser ses därför som en viktig fråga.

Det var bättre förr

Många i de äldre generationerna beskriver den sociala ge-

Familjen Carlberg/Petrini med sina djur på Torpstället.

Arkivbild

Tyrolervillan.

Arkivbild

menskapen utifrån gemensamma erfarenheter från att ha bott och verkat länge på orten. Man minns när kommunen blomstrade och hur det var mera liv i alla orter i kommunen. Många minns de stora Laxåfesterna och det omfattande föreningslivet. Den nutida gemenskapen är enligt många inte lika självklar i jämförelse.

Det har blivit bättre

Många sätter ord på den förändring som skett i kommunen de senaste tio åren då stämningen blivit mera positiv. Förändringen beskrivs av många som att det har blivit mer liv och rörelse och ett större utbud i form av nya etableringar. Människor har börjat tänka och tala positivt om sin hemkommun. Många deltagare lyfter fram vikten av den positiva spiralen; att tala gott om det som är bra skapar engagemang och kreativitet.

”Många skulle behöva spark i baken och upptäcka vilka alternativ som finns i kommunen, det är ju fantastiskt bra.”

”Man är lite gnällig och tycker att alla andra ska göra något åt saken.”

”Alla som bor i Laxå kommun måste börja prata positivt, man ska inte hålla på med pajkastning. Det här var lite tråkigt, men vi kan hjälpas åt för att få en lösning.”

”Vi skulle behöva vara stoltare över vad vi har!”

”Laxå ligger så bra till. Vi har sådana möjligheter i att utveckla företagen. Jag tror inte att det har kommit fram riktigt. Nu senaste åren har det börjat hända mycket. Laxå går åt rätt håll.”

”Föreningslivet gör att man lever ett meningsfullt liv.”

”Alla som bor i Laxå kommun måste börja prata positivt, man ska inte hålla på med pajkastning. Det här var lite tråkigt, men vi kan hjälpas åt för att få en lösning.”

Det mångkulturella Laxå

En femtedel av de vuxna kommuninvånarna är födda utomlands. Den största gruppen utgörs av sverigefinnar som kom till Laxå som arbetskraftsinvandrare på 60- och 70-talet. Den sverigefinska gruppen berättar att det var ganska lätt att hitta sin plats i Laxå kommun tack vare arbetslivet och de trevliga människorna. Man nämner dock svårigheterna den första tiden med det svenska språket. Den gemensamma upplevelsen är dock att man kom in i samhället ganska snart. De nyanlända från Mellanöstern och Afrika har samma uppfattning: de beskriver kommuninvånarna som snälla och hjälpsamma. De nyanlända menar att språket är en förutsättning för att kunna leva ett gott liv i kommunen. Att komma i kontakt med svenskar upplevs som lättare i Laxå kommun än i en större stad.

Men vad sägs det om alla nyanlända som har kommit bland övriga kommuninvånare? Många projektdeltagare uppger att man känner sig stolta över att man tagit emot så många invandrare i Laxå kommun och att känslan är att kommunen är duktiga på integrationsarbete. Andra ger uttryck för integrationsutmaningar och ökad otrygghetskänsla. Det finns delade meningar om huruvida integrationen uppfattas som den offentliga verksamhetens angelägenhet eller som en gemensam uppgift som alla kan och borde bidra till. Förespråkarna för den sistnämnda inställningen efterfrågar arenor för att få goda möten över kulturgränserna.

”Jag alltid känt mig likvärdig med svenskar trots att jag

Laxå kommuns läge efter E20 är en fördel.

Arkivbild

” Laxå ligger strategiskt, järnvägen, det är suveränt att sätta sig i tåget och åka till Göteborg.

har haft med mina svårigheter med svenska språket. Jag har alltid blivit bemött vänligt.”

”Allt annat är bra, svenskar och människor är bra: men det är jobbet som är problemet!”

”Det är ett litet samhälle, nästan alla känner alla. Det känns bra att folk känner oss

här. Mina släktingar som bor i storstäder har ingen möjlighet att bli bekanta med svenskar. Det är bra för barnen, de känner sina kamrater.”

”Det kan ju bli problem med invandring, det kanske inte är så lätt för dem att skaffa jobb, sedan är det inte lätt med språket.”

Vad saknas?

Under samtalen har Linda också fångat upp det som kan bli bättre och olika önskemål. Många äldre saknar ett bankkontor. Barnfamiljer önskar ett bredare föreningsutbud för sina barn. Ett badhus är det många som nämner i samtalen.

”Att det är få som väljer att engagera sig beror på att man är ute efter snabbare belöning.”

”Man skulle behöva ha mera uthållighet.”

”När man kommer som ny är det roligt om det finns mötesplatser, att man kan få chans att träffa ens jämlingar.”

”Det är viktigt att det finns affärer i Laxå, att det finns liv och rörelse runt torget. Det är bara synd att det är så många som åker till andra ställen för att handla.”

”Vi har ingen bank, det finns ingen service kvar, allt ska vara digitalt nuförtiden, jag vet inte om alla hänger med i utvecklingen, ännu bättre service skulle behövas, att man fick träffa myndigheter på ett kontor.”

Kommunens framtid

Kommunens läge vid E20 ses som en viktig del av kommunens attraktionskraft som kan locka till framtida etableringar. Tillväxt stavas enligt

Hasselforsdagen 2018.

Arkivbild

Svartån förbinder sjöarna Toften och Teen.

Arkivbild

projekttagarna med nya arbetstillfällen vilket ses som en framtida förutsättning för att locka människor att flytta till kommunen och möjliggöra för kommunens unga att etablera sig på hemmaplan.

En dröm finns hos många av deltagarna i projektet: Att en större företagsetablering skulle komma till stånd som skulle garantera jobben och framtiden för kommunen. Andra vill istället lyfta fram satsningar på småföretagande som den mest realistiska framtidsfaktorn.

”Laxå ligger strategiskt, järnvägen, det är suveränt att sätta sig i tåget och åka till Göteborg.”

”Livskvaliteten påverkas av förbindelser- att man lätt tar

” Det är ganska stor yta i kommunen men inte så många kommuninvånare. Men vad mycket drivna människor och engagemang det finns, men lite för mycket ortsviss – man vill påverka endast där man bor.

sig dit man behöver, det är viktigt att kommunen satsar på infrastruktur och service.”

”Det är kommunens viktigaste uppgift att locka flera företag att etablera sig här. Det blir mera liv i samhället när det finns jobb.”

”Det kan vara en sak att lyfta att i Laxå kommun kan man flytta på landet, bo i en villa, leva ett gott liv, det finns möjligheter att börja eget, förverkliga sina idéer och drömmar!”

Om livet i de mindre orterna

Man identifierar sig med sin egen ort och känslan för den egna hembygden betyder mycket.

Till exempel så ser sig Finnerödjabor i första hand som

just Finnerödjabor och det faktum att Finnerödja tillhör Laxå kommun är sekundärt. Det är lättare att beskriva livet på sin egen ort än hela kommunens perspektiv. Enligt de boende i de mindre orterna ser livet annorlunda ut i de mindre orterna jämfört med centralorten Laxå. Medan man i Laxå betonar närheten till butiker och service, innebär livet i de mindre orterna att man behöver planera lite mera och oftast åka en längre sträcka för att sköta sina ärenden. Å andra sidan berättas det om att sammanhållningen i de mindre orterna är starkare och att det finns en stolthet över de arrangemang som man lokalt åstadkommit.

Fritidshemmens dag i Bodarneparken.

Arkivbild

Foto: Pixabay

” Det är tryggheten som jag uppskattar: Man kan skicka sina barn till skolan och de kan cykla i väg och det känns tryggt.

”För mig är det viktigt att sluta prata om olika orter, man får börja säga här i kommunen: Det är inte så stort, det är skitsamma varifrån i kommunen man kommer ifrån.”

”Byamentaliteten som finns i Finnerödja, Hasselfors, Rörfors. De upplever att man har så mycket i Laxå, det finns en avundsjuka på att det finns så mycket service i Laxå.”

”Det är ganska stor yta i kommunen men inte så många kommuninvånare. Men vad mycket drivna människor och engagemang det finns men lite för mycket ortervis – man vill påverka endast där man bor.”

Barnens och ungdomars Laxå

Hur är det med de unga då? När vuxna pratar om barn och ungdomars möjligheter till ett gott liv upprepas två saker: Laxå kommun upplevs som en trygg plats för barnen att växa upp på, men nackdelen med att Laxå kommun är en liten kommun handlar om att utbudet för barns och ungdomars fritidsaktiviteter är begränsat. Denna bild bekräftas i enkätundersökningar med eleverna i årskurs tre och

nio: det framkommer att det är relativt få barn och ungdomar som deltar i någon organiserad fritidsaktivitet: runt 30 procent av eleverna i båda åldersgrupperna.

Andra fritidssysslor handlar för tredjeklassarnas del om utelekar, mobilspel och umgänget med kompisar. Niondeklassarna nämner förutom att ”hänga med kompisar” och att

spela konsol-, dator- och eller mobilspel, även gemenskapen runt a-traktorer.

I tredjeklassarnas svar syns det tydligt att närheten till naturen upplevs som viktigt: skogarna är en naturlig lek- och vistelseplats för eleverna. Eleverna uppger även i stor utsträckning att man känner sig trygg i skolan och på vägen till och från skolan.

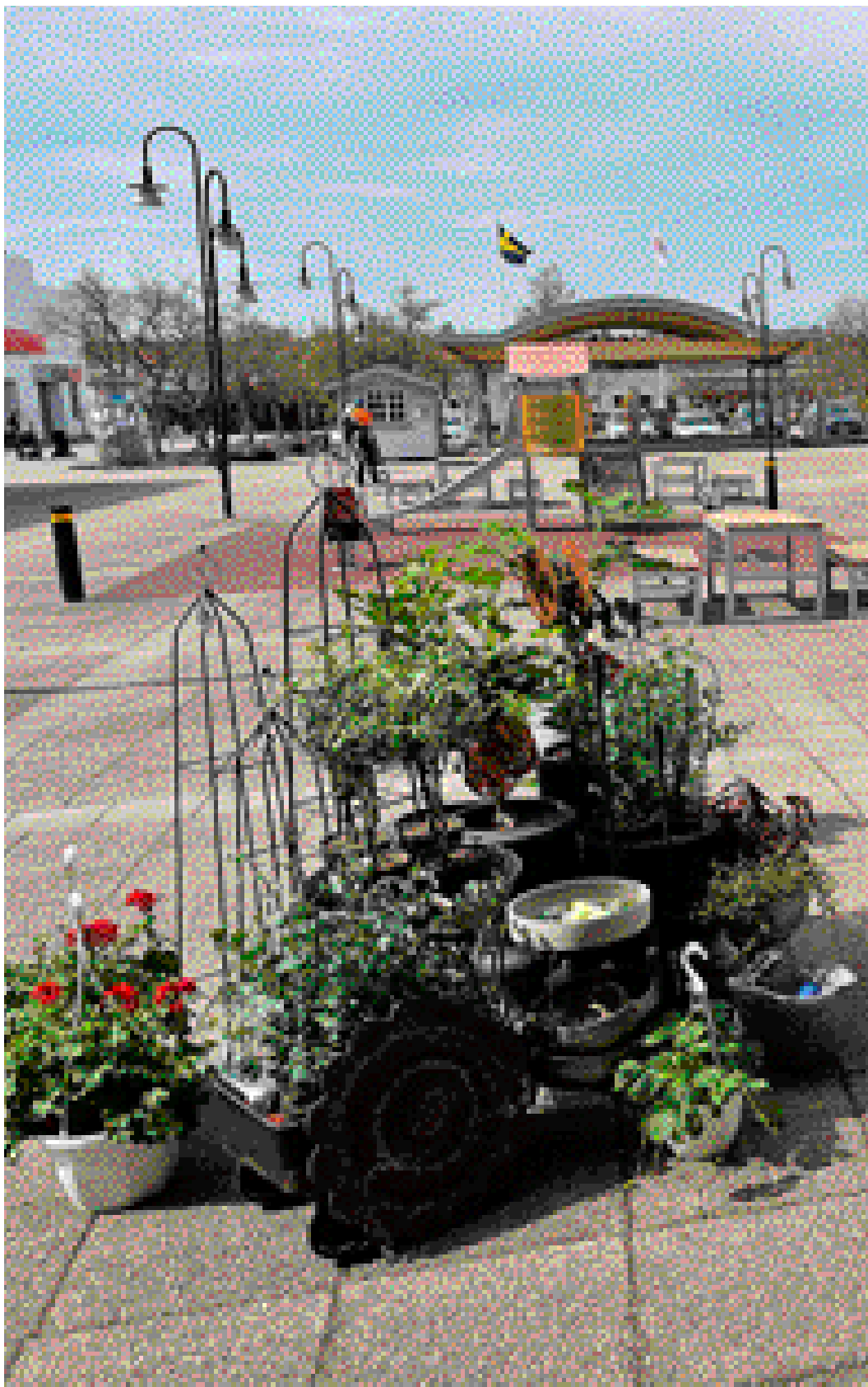
Niondeklassarna däremot uppskattar den sociala samhörigheten och att ”alla känner alla”.

Samtidigt upplever en stor del av eleverna från årskurs nio att det inte finns så mycket att göra i Laxå för just deras åldersgrupp.

Spelkväll på brädspelsklubben 2019. Måns Danielsson, John McNamara och Rasmus Fransson.

Arkivbild

En vanlig vårförmiddag på torget i Laxå.

Ett ganska stort samtalsämne gällande ungdomar handlade om a-traktorer. En del menar att ungdomarna bara tänker på sig själva och respekterar inte andra när de kör förbi i hög hastighet med uppskrivade högtalare eller när de samlas på en parkeringsplats och spelar ”dunka-dunka” musik i hög volym. Andra deltagare har resonerat mer förstående. Ungdomar behöver få samlas och ha sina aktiviteter och att a-traktorer hör till ungdomskulturen. Ungdomarna själva hävdar att man visst tar hänsyn till andra, men då vill man inte bli respektlöst bemött, som man ofta blir gällande a-traktorerna.

” Laxå är en tråkig skvallerhåla!

Ungdomar ger uttryck för en önskan att kommunen mer skulle lyssna in deras perspektiv. De säger att Laxå kommun i framtiden behöver utvecklas mot att bli ”större, bättre, rikare och fräschare”. Vad detta egentligen betyder blir en viktig uppgift för kommunens politiker att utforska.

”Det är tryggheten som jag uppskattar: Man kan skicka sina barn till skolan och de kan cykla i väg och det känns tryggt.”

”Ungdomar borde ha och mötesplatser så att de har något annat för sig än EPA-traktorer. De åker alldeles för hög hastighet och sent på kvällen.”

”Laxå är en tråkig skvallerhåla!”

”Det är en mysig ort, där alla känner alla, väldigt fin natur och bra sjöar att bada i på sommaren dock inte jättemycket aktiviteter att göra.”

FAKTA

Så här genomfördes projektet

- Totalt 210 vuxna och 100 barn och ungdomar har deltagit i projektet Livskvalitet i Landet Laxå på olika sätt.
- Samtalen med de flesta vuxna har inneburit djupintervjuer, men några samtal har varit kortare och mera spontana.
- Elever från årskurs tre och nio har deltagit i enkätundersökningar.

Arkivbild

Hasselforsdagen 2018.

Arkivbild

Linda lyssnade på berättelserna

Hösten och vintern som gick var Linda Wallgren den som kände kommuninvånarna på pulsen.

Hon höll i intervjuerna i den stora undersökningen om Livskvalitet i Landet Laxå, vilket innebar att samtala med 210 vuxna och 100 barn.

En uppgift som hade sin utmaning i pandemitider.

– Den innebar att intervjuerna inte kunde ske genom ett personligt möte, eller att man träffades i en grupp.

I april kunde dock Linda Wallgren sammanställa sitt arbete i en rapport som redovisas i detta nummer av Vårt Laxå.

– En allmän reflektion kring arbetet så här efteråt är att jag

Linda Wallgren ställde frågor om livskvalitet.

tänkte att det skulle komma fram många olika saker som deltagarna skulle föra fram om vad de anser om livskvaliteten där de bor.

Men de flesta som svarade uppskattade samma företeelser. Närheten till naturen, fördelarna med E 20 och goda järnvägsförbindelser, tryggheten i det lilla samhället där alla känner alla.

– Många tycker dessutom att utvecklingen vänt i positiv riktning. Det talas väl om Laxå kommun även om människor i orterna Hasselfors, Röfors, Finnerödja och Tived kan uttrycka oro för centraliserings-trenden in till Laxå. För en del var detta en ganska laddad fråga.

Att föreningslivet spelar en så stor roll för kommuninvånarnas livskvalitet var uppenbart. Många pratade om sitt eget ideella arbete i en förening och andra att de ofta deltog i de aktiviteter som anordnades.

Linda Wallgren har lämnat sin anställning på Laxå kommun och arbetar nu i Svenska kyrkan.

” Många tycker dessutom att utvecklingen vänt i positiv riktning. Det talas väl om Laxå kommun även om människor i orterna Hasselfors, Röfors, Finnerödja och Tived kan uttrycka oro för centraliserings-trenden in till Laxå.

A

-traktor bästa fritids- intresset

Joel Puls glider in med sin a-traktor på parkeringen vid macken i Laxå.

Bilen, en Volvo V70 årsmodell 2013, glänser vit och nytvättad och vore det inte för den trekantiga röda LGF-skylden baktill skulle man ta fordonet för en helt vanlig familjebil.

Joel är stolt över sin a-traktor, som han byggt om helt på egen hand, men väntar samtidigt otåligt på 18-årsdagen den 29 juli och den 10 augusti då han beställt tid för att ta körkort.

– Jag kan ju köra redan, i 30, och är klar för uppskrivning och uppkörning, så jag hoppas det ska gå fort att bli godkänd.

Joel Puls är en av drygt 20 ungdomar, killar och tjejer, i kommunen som har a-traktorer som fritidsintresse. Entusiastiskt redogör han för hur han byggt om Volvon, som gått som taxi i 45 000 mil innan han köpte den för en hemlig summa.

Slantarna hade han arbetat ihop genom träget arbete sedan 15-årsdagen.

– Det började med att jag

Joel Puls från Laxå har byggt sin egen a-traktor. Lastutrymmet är välfyllt med högtalare.

handlade upp trasiga mopeder och lagade dem hemma i garaget och sålde vidare. Jag har fixat sammanlagt sju mopeder.

På så vis tjänade han ihop pengarna för att köpa in den första Epa-traktorn för 20 000 kronor. Ytterligare en hann Joel med innan den vita volvon.

Nya bestämmelser kring a-traktorer förra sommaren underlättade ombygget av den nya bilen.

– Motorstyrdonet är omprogrammerat så att bilen inte

överskrider 30 kilometer i timmen.

60 procent av tjänstevikten ska ligga på de drivande hjulen enligt reglerna, därför har han försett bilens front med extra tyngder.

För att slippa bygga om bilen med det traditionella Epa-traktorflaket svetsade Joel in ett galler framför baksätet och plomberade passagerarplatserna där. Hela lastutrymmet baktill blockerade han med ett högtalarsystem bestående av två bashögtalare, två diskant-högtalare och fyra högtalare för mellanregistret.

Den obligatoriska dragkroken har Joel själv monterat.

Med sin bil får Joel åka på alla vägar utom motorvägar och motortrafikleder. Han har då och då noterat att andra medtrafikanter blir irriterade över a-traktorungdomarna.

– Jag tycker det är fel! Vi unga försöker ta hänsyn, då ska äldre göra det också. Det

hände några av mina kompisar att en lastbil körde om dem och trängde ner dem i diket med släpet!

Inte heller det höga musikdunket tycker Joel är något att förarga sig över. Det spelas inte musik så ofta i Laxå och om det spelas sker det fredag-lördag och inte alltför sent.

– Vi är ju unga! Vem har inte varit det? Åren mellan 15 och 18 är den bästa åldern och med en a-traktor lär man sig supermycket som man har nytta av sedan!

I tre år får vuxenvärlden stå ut, tycker Joel, som själv tänker bli vuxen i Laxå, som har den lilla ortens fördelar där alla känner alla och det är lugnt och tryggt. Han går på Naturvetenskaplig linje på Alléskolan i Hallsberg och tänker bli ingenjör av något slag.

Till Hallsberg åker han dock tåg. Skulle han ta a-traktorn tar den skolresan en timme och 10 minuter hemifrån Nyhammaren.

LGF-skylden avslöjar att den blänkande Volvon är en a-traktor.

Toppresultat 2020

– plus 25 miljoner

Ett mycket bra resultat trots ett osäkert år. Det är ekonomichefen Anna Håkansson's sammanfattning vad gäller Laxå kommuns ekonomi pandemiåret 2020, som landade i ett överskott på 25 miljoner kronor.

– Jag har aldrig upplevt ett så skakigt år! Det gick inte att förutse vad som skulle hända.

Kommunens prognoser över plus och minus i budgeten bygger på hur Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, förutspår det ekonomiska händelseförloppet i landet som helhet. Att förutsäga pandemins konsekvenser var svårigheten och i april antog SKR att de tillskott som staten skjutit till för ökande arbetslöshet på grund av pandemin skulle raderas ut och följaktligen inte innebära något extra stöd för ansträngda kommuner.

– En kommuns intäkter är ju relaterade till vad invånarna tjänar. Blir många arbetslösa sjunker intäkterna. Även befolkningsminskning ger lägre inkomster för kommunen.

Men i augusti vände det och SKR bättrade på sin prognos.

– Jag är naturligtvis mycket nöjd med att Laxå kommun landade bra pandemiåret 2020! Jämfört med 2019 års resultat, plus 1,2 miljoner kronor, är ju 25 miljoner i överskott året därpå otroligt bra!

Överskottet kan dock inte

Anna Håkansson, ekonomichef på Laxå kommun.

” Pengarna behövs! Vi har haft en del investeringar och behöver öka soliditeten på lång sikt för att kunna hålla investeringstakten uppe.

hänförs enbart till coronabidrag från staten. Större delen av det goda resultatet beror på egna insatser där kommunens olika verksamheter har arbetat med att kom-

ma in i sina tilldelade ramar.

– Vår personal har haft ett tufft jobb och gjort ett fantastiskt arbete med effektivisering av organisationen.

Centraliseringen av omsorgsboende till Ramundergården har inverkat på plussiffrorna, liksom schemaomläggningar i äldreomsorgen och låga kostnader för försörjningsstöd. Kommunen har klarat minskningen av migrationsintäkterna från staten och som våren 2019 innebar avslutade visstidsanställningar kopplade till flyktingmottagandet.

– Dessutom har vi lyckats hjälpa de nyanlända till studier och arbete. 80–85 procent i den här gruppen försörjer sig själva och behöver inte ha hjälp med ekonomiskt stöd från kommunen.

En annan faktor som har betydelse för ekonomin är att befolkningstalet hålls uppe.

– Här är det viktigt att hålla en jämn nivå. Därför följer vi upp siffrorna varje vecka. Den 1 november 2020, när befolkningen mättes, var siffran 5 676, vilket kan jämföras med 5 586 invånare 2019.

Sammantaget innebär en analys av budgeten att cirka 10 miljoner kronor kan hänvisas till statsbidrag för pandemi-konsekvenser och resten till egna insatser.

– Pengarna behövs! Vi har haft en del investeringar och behöver öka soliditeten på lång sikt för att kunna hålla investeringstakten uppe.

Drew Young, bluegrass-sångare från New Orleans, kommer med sitt band till Tiveden Americana den 10–11 september.

Tiveden Americana är snart här

Nu är datum spikat för Tiveden Americana! Reservera andra helgen i september!

Då kan bluegrass-fansen i nationalparken med omnejd njuta av upp till 15 olika band från USA, Europa och Sverige på utomhusscenen i Sannerud, Luripompa.

Musikstilen är americana, vilket förutom bluegrass inkluderar flera musikstilar som country, gospel och rock.

Ett ankare i artistuppställningen är Drew Young från New Orleans som med sitt band länge velat arrangera en festival i Sverige.

Drew Young har varit i Sverige flera gånger tidigare, lockad av Live at Hearts Åke Lundström i Örebro.

Festivalen skulle ha ägt rum redan förra året, men hejades av pandemin.

Joachim och Mia Cleryd på Tiveds lanthandel som driver Luripompa är förväntningsfulla. En extra attraktion är att Drew Young lovat ordna med en Louisiana BBQ och bjuda på brisket, rökt bringa à la americaine. Samt göra korv!

Jessica Gunnarssons sång och fingerdockor trollbinder barnen som kommit till Killevipens öppna förskola på lekplatsen i Bodarneparken.

Små bokslukare läser

Hur känns en bok? Hur smakar den? Går den att bläddra i? Barnen på öppna förskolan Killevipen tar itu med boken. En del har förstås redan stiftat bekantskap med den medan de yngsta gör sina första upptäckter.

Lukta, känna, tugga, titta.

Bibliotekspedagogen Anna Lejerskog strör ut böckerna hon tagit med sig för att pre-

sentera för barnen samtidigt som Öppna förskolan Killevipens Jessica Gunnarsson trär dockor på ena handens fem fingrar och sjunger den populära sången om fåglarna som försvann, en efter en.

– Fem fina fåglar satt på en gren. En flög iväg, så var det bara en, två, tre, fyra fåglar kvar.

Barnen, från ett- till femåringar, hänger glatt med i sången.

Vårmorgonen är kall men stämningen varm.

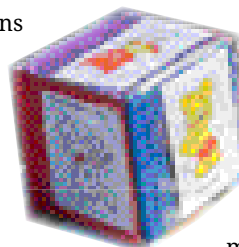
Under vårterminen har öppna förskolans barn träffats tisdagar och torsdagar, i år utomhus på grund av pandemin och på Bodarneparkens lek område när vårsohlen tittat fram.

Varannan tisdag har barnen även träffat bibliotekspe-

dagogen, Anna Lejerskog, med uppgift att introducera kommunens småtingar och unga till boken.

– Ju tidigare barn blir bekanta med böcker, dess bättre är det, säger Anna Lejerskog. Jag tycker till och med att

man som förälder kan börja läsa för barnet redan i mammas mage, precis som man kan sjunga för bebisen

Hilma Windh spisar loss till sången Fem fina fåglar.

Bibliotekspedagogen Anna Lejerskog presenterar lite böcker för Manne, Oskar, Elin och Hannes Hjalmarsson.

Unik utbildning till Laxå i höst

Vill du bli kulturentreprenör? Då finns utbildningen för dig i Laxå som enda ort i landet! Den 23 augusti startar en för Sverige helt ny utbildning, skräddarsydd efter branschens behov.

Åke Lundström, idégivare till och ansvarig för nya utbildningen i kulturentreprenörskap i Laxå. I fönstret katten Theo.

Initiativet kommer från Live At Heart-entreprenören Åke Lundström, Örebro, som sedan några år samarbetat med Laxå kommun om arrangemang i samband med den framgångsrika musikfestivalen.

– Det här är en riktigt spännande utveckling och ett resultat av en unik samverkan mellan olika aktörer, säger Tomas Dahlberg, kulturchef i Laxå kommun. Utbildningen passar väl in i vår strävan att lyfta upp vår kommun som en bra miljö för kulturell kreativitet och för utveckling av entreprenörskap.

hade ett finansiellt utrymme för läsåret och kunde genomföra den nya kursen.

Studenterna får lära sig hur kulturprojekt och bolag inom de kulturella och kreativa näringarna fungerar så att man vid avslutad utbildning på egen hand ska kunna arbeta och försörja sig inom branschen.

Kursinnehåll: Projektledning, branschkunskap inom film, musik och scenkonst, egen produktion av musik, film och föreställningar, företagsekonomi, entreprenörskap, juridik, finansiering av projekt, världen omkring oss, historia och samhällskunskap, projektbaserade uppdrag, individuell handledning och gästföreläsare.

Inträdeskrav är 3-årig gymnasiebehörighet, tidigare erfarenhet av arbete inom näringen. Bra förmåga att tala och förstå engelska.

Utbildningsansvarig är Åke Lundström.

Utbildningen är ettårig och har plats för 12 studenter. Undervisningen äger rum i Kunskapens hus i Laxå och sker delvis på engelska, eftersom kulturentreprenörens yrke innebär internationella kontakter.

– Jag har jobbat med projektledning i hela mitt liv och har märkt av en brist på kulturentreprenörer. Utövare av konst finns men få som kan sjösätta det evenemang som krävs för att konsten ska bli synlig. Kultur bygger på att det finns folk som kan omsätta idéer, se till att det finns pengar och kan genomföra ett arrangemang.

Utbildningen sker i Larlskoga folkhögskolas regi som

sig mätta

innan den föds. Språket är en viktig nyckel till ett barns utveckling. Att tidigt läsa sagor för barnen gör att ordförrådet växer, vilket är viktigt för allt!

Anna Lejerskog ägnar sig åt uppsökande verksamhet i kommunens förskolor sedan två år, då Laxå bibliotek erhöll särskilda medel för att främja bokintresset och så fröet till ett livslångt läsande.

Projektet har även omfattat

att föräldrar enkelt kan skaffa lånekort och inbjudit frivilliga vuxna att bli läslustombud ute i skolor och förskolor.

– Ibland märker vi att föräldrar avstår från att låna på biblioteket därför att de tror att barnen ska ha sönder böckerna. Men dessa böcker är gjorda för att hålla en omild hantering. De ska användas och skulle enstaka gå sönder kan vi laga dem eller köpa nya.

Enkät ska svara på frågor om ungdomar

Hur har de unga det? Hur mår de? Vad vill de bli? Vad drömmer de om? Vad gör de på fritiden?

I oktober–november ställs frågorna till kommunens ungdomar, 13–16 år. Det är första gången Laxå kommun är med i enkäten som anordnas bland kommuner i hela landet av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor, MUCF.

Enkäten genomförs vartannat år i tre olika åldersgrupper, 13–16, 16–19 och 19–25.

– Vi har bestämt att börja med de yngsta, säger Anna

Eriksson, kommunkonferenssekreterare. Tanken är att vi ska följa samma åldersgrupp i kommande undersökningar.

Enkäten består av 60 frågor och rör hälsa, trygghet, fritid, inflytande och demokrati, skolan och framtid.

Ungdomsenkäten är ett sätt för samhället att skaffa kunskap och få underlag för beslut som rör unga och för att kunna förbättra deras levnadsvillkor lokalt.

Bakgrunden är FN:s konvention om barns rättigheter som blev lag i Sverige 2018 och

Vad drömmer unga om? Nu får alla 13–16-åringar i Laxå kommun svara på en enkät om sådant som rör deras liv.

innebär krav på ett barnrättsbaserat synsätt i all offentlig verksamhet. Detta i sin tur innebär förstås att kunskapen om hur barn och unga har det måste öka, därav enkäten.

Tanken är också att de ungas intresse ska väckas för att bli

aktiva och delaktiga i att skapa förändringar i samhället i för dem positiv riktning.

– För att vi ska nå alla i ungdomsgruppen blir det möjligt att besvara den under skoltid. Att svara på enkätfrågorna är frivilligt och man gör det anonymt.

Ny grillstuga byggs vid Tivedstorp

Vandrarhemmet i Tivedstorp prövar något nytt. I sommar kan gästerna vid serveringen njuta av grillbuffé, tillagad på en nymurad eldstad i ett nybyggt hus.

– Vi har serverat grillbuffé till gästerna i två år nu och jag har lagat rätterna på ett ganska primitivt sätt, med hjälp av vanliga hushållsgrillar, säger Martin Szanto, kock på Tivedstorp. Men nu får vi en rejäl uppmurad grill, 1,5 meter i diameter, det blir en rejäl förbättring som vi längtat efter.

Träbyggnaden har uppförts i österländsk inspiration

Martin Szanto och Anders Thunarf satsar på grillat i sommar.

med svängt tak och växt fram i vår med hjälp av snickare från Värmland, kamrater till

Tivedstorps ägare Martin Szanto och Anders Thunarf. Resultatet är ett rejält tillta-

get utekök med el, vatten och avlopp och serveringsmöjligheter i tre väderstreck.

Nu hoppas Martin Szanto och Anders Thunarf att restriktionerna släpper så att fler gäster vågar tillbaka.

Tivedstorp led dock inte av så stora kundförluster förra säsongen men vandrarhemmet märkte av en förändring i kundgruppen. Det stora antalet utländska turister byttes ut mot svenska.

Investeringen har budgeterats till 250 000 kronor och satsningen är ett måste när matlagningskonsten på Tivedstorp tar nästa steg in i den kulinariska professionaliteten.

Laxås okände geni lyfts fram

En fullkomligt unik utställning öppnas i Laxå bibliotek den 25 augusti. Då visas Lassåna-födde Bror Anders Wikströms karnevals-konst, den som han skapade under 25 år i New Orleans, en tid som än i dag kallas karnevalernas guldålder.

– Vi ställer ut aldrig tidigare visade konstverk, som vi samlat från konstnärens släkt i Sverige, och dessutom många bilder på hans skapelser, säger Sofie Nordenhaag-Law, utställningsansvarig på biblioteket.

Karnevalsbilderna har Tulane University Special Collections i New Orleans, Louisiana, ställt till förfogande och konstnärsparet Giovanna Aguirre och Lars Jonnson, med gedigna erfarenheter inom utställningsproduktion, stöttar biblioteket i arbetet med att ta fram utställningen.

– Vi är glada över det och vi presenterar materialet i ut-

Biblioteksförstandare Ewa Palmdal och utställningsansvariga Sofie Nordenhaag-Law med en originalaffisch från karnevalen i New Orleans 1892.

ställningshallens 170 kvadratmeter, förvandlade till olika rum.

Ett udda objekt som ställs ut är en originalaffisch som tidningen The Daily Picayune gav ut inför karnevalen 1892. Den har skänkts till biblioteket av New Orleans-bon Scott Norén

som ägnat den svenske konstnärens verk intresse.

Utställningen pågår under åtta veckor. Tanken är att även särskilt bjuda in kommunens förskolor och skolor att uppleva Bror Anders Wikströms skapelser.

– Det är fantastiskt att kunna erbjuda barn och elever i vår

kommun bekantskap med en jättekänd konstnär från vår trakt som hittills varit så gott som glömd!

Sofie Nordenhaag-Law har haft dialog med bland annat Centralskolan och ska sammanställa en särskild lärarhandledning till utställningen.

– Det finns en rad anknytningspunkter, konsthistoria, olika konstekniker och hur man kan använda fantasin i konsten.

Den 25 augusti slås ordentligt på PR-trumman då medier från hela landet bjuds in för att bevaka händelsen.

– Det här är en stor händelse som vi tror får genklang år framöver!

Bror Anders Wikström från Lassåna är här för att stanna och aldrig glömmas bort mer!

Laxå kommun har fått 75 000 kronor för att kunna genomföra utställningen ur Region Örebro läns fond för kulturutveckling.

... och nu har konstnärens spännande liv blivit bok

Hur kom det sig att du började skriva en bok om Bror Anders Wikström, Lisbeth Axelsson, författare?

– Jag fick höra talas om Bror Anders då biblioteket påbörjade sitt arbete med en utställning om honom och hans verk. Jag blev lika förvånad och snopen som de över att vi här hade en konstnär, född och uppvuxen i Laxå, som blivit berömd i USA men mer eller mindre bortglömd i sitt hemland.

Det visade sig ändå att Bror

Anders övervintrat genom åren på Ramundeboda-Laxå hembygdsförening, där man bevarat hans minne. Det är också tack vare hembygdsföreningen en utställning nu är på väg att bli till.

– Bror Anders Wikströms fascinerande historia och den insats han gjorde i New Orleans med att få karnevalkonsten att nå nya höjder, gick inte att motstå. Jag vara bara tvungen att skriva en bok om detta och lika övertygad var formgivaren och layoutaren Elisabeth Carl-

quist som gör tidningen Vårt Laxå tillsammans med mig.

Vad är det största du tar med dig ifrån arbetet med boken?

– Svårt att säga, men det är en helt ny värld som med detta arbete har öppnat sig för mig. Jag visste så lite om karnevalsvärlden sedan tidigare.

– Jag har också fått många nya kontakter i USA som har lärt mig mycket och som har

Boken om BAW, Bror Anders Wikström, får sin release på vernis-sagen för utställningen den 25 augusti. Den omfattar 160 sidor och illustreras med 170 bilder, merparten ur konstnärens produktion.

varit fantastiska i sin vilja att hjälpa till. Men framför allt har det varit ett sant nöje att lära känna Bror Anders Wikström som person. Inte minst att följa hans resa till havs som 16-åring, ett hårt liv som han ändå passade för och som gav honom många erfarenheter.

Sofie Nordenhaag-Law

Varm känsla ger nya chefen energi

Nya hemtjänstchefen Victoria Martinez Cubas, två från vänster, med några ur sin personal: Aniela Karlsson, arbetsterapeut, Maria Sääf, Minna Linefjord, Ashvin Selva och Elisabeth Pierini.

Victoria Martinez Cubas fick en energikick när hon började som hemtjänstchef i Laxå kommun i början av januari. Efter 27 år som enhetschef inom äldreomsorg och 18 år senast i Örebro kommun beslutade hon sig för att prova på en mindre ort.

– Det är en stor skillnad att arbeta här jämfört med på större platser! Här märker jag en sådan värme och ett sådant engagemang hos personalen. De brinner för sitt arbete!

Det beror på, tror Victoria Martinez Cubas, att de flesta valt sitt yrke, inte bara tagit jobb som vilket som helst för att tjäna in brödfödan.

– Det är så tydligt att hemtjänsten här arbetar med kompetens och hjärta! Mina medarbetare sätter verkligen människan i centrum! Även vikarierna har omfattande kunskap och visar stort engagemang.

Det faktum att en anställning i hemtjänsten verkligen

Nya chefen Victoria Martinez Cubas värms av hemtjänstpersonalens kompetens och hjärta.

är ett yrkesval visar också att 99 procent av personalen är utbildade undersköterskor. I Örebro är motsvarande siffra 80.

– Det innebär att var och en vet vad det handlar om att arbeta i hemtjänsten vad gäller omvårdnads kvalitet och patientsäkerhet.

Den höga utbildningsgraden och de goda betygen innebär att det finns en bra reserv att

” Det är så tydligt att hemtjänsten här arbetar med kompetens och hjärta! Mina medarbetare sätter verkligen människan i centrum!

luta sig mot nu när pensionsavgångar bland ordinarie personal kommer de närmaste åren.

Hemtjänsten omfattar City söder, Björkhagen och Finnerödja och servar 214 personer med olika grad av omvårdnadsbehov. Antalet anställda är 35.

– Att allt samlats i en helhet är också en fördel som gör att det är lättare få överblick över var behoven finns.

Victoria Martinez Cubas är jurist i grunden. Hon kommer från Honduras varifrån hon

tvungades fly av politiska skäl 1990.

– Jag tänkte fortsätta på den banan när jag kom hit, att studera internationell juridik, men så tog jag jobb på ett servicehus i Västerås och insåg att mitt kall fanns inom äldreomsorg och började min utbildning där istället.

Det är 31 år sedan som hon kom till Sverige. Även om flykten från Honduras skapat sorg och klippt av vänskaps- och släktband värderar hon säkerheten högre här.

– I Sverige får man uttrycka sig som man vill, det får man inte där borta.

Det svåra med nya hemlandet har varit den mörka hösten och vintern och det kalla vädret, men knepet för att finna sig tillrätta har varit att ta del av den svenska kulturen, att läsa mycket och gå på konserter och teater.

– Nu har det varit svårt under pandemin, allt är stängt och inställt, men det ändrar sig förhoppningsvis!

Medborgarlöftet – detta händer

1. Upprätta en handlingsplan för det förebyggande arbetet mot alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel, ANDTS.

2. Ökad polisnärvaro genom särskilt riktade insatser för tidig upptäckt av ungdomar som är på väg in i missbruk och kriminalitet. Samarbete mellan skola, polis, socialtjänst och fritid.

3. Samverkan med handlare i centrala Laxå för att förebygga skadegörelse, inbrott och stölder.

Det är tre delar i Medborgarlöftet som signerades av representanter för kommunen och lokalpolisområdet den 30 november 2020.

– Punkterna är de frågor som medborgarna i kommunen anser att vi ska arbeta med, säger Julia Höglund, närpolischef. Det framkom genom en digital enkät som många svarade på.

ANDTS-arbetet stärks upp av en kommunal strategi där ökad samverkan mellan verksamheter som arbetar med barn, unga och unga vuxna blir tydligare och mer konkret. Handlingsplaner för verksamheterna tas sedan fram utifrån denna strategi. Den kommunala strategin har sin grund utifrån den nationella strategin som nyligen uppdaterats.

En ny nationell strategi kommer vart fjärde år och både regioner och kommuner uppmanas att ta fram egna strategier med samma tidsintervall. Representant för kommunen arbetar nära både folkhälso teamet och länsstyrelsen för kunskapsstöd och lägesbild. De alla ingår i ett länsövergripande nätverk kring ANDTS.

Samtidigt ökar polisen sin närvaro i kommunen genom särskilt riktade insatser, ett

Hej, kan vi stötta dig som förälder?

Laxå kommun, Polisen och Systembolaget har en sak gemensamt. Vi vill skydda unga från alkohol. I hälsö och vi vetar vilka av föräldrar som har barn i Laxå 4 till 9 och pratar om vårt arbete, men på grund av pandemiförhållanden har vi inte kunnat träffa föräldrar utomhus.

För många unga innebär alkoholen och tillitens konsekvenser mycket allvarigt. Några kommer utveckla en alkoholberoende, andra kommer att bli missbrukare eller kriminella. De bästa som hjälper ut går det att göra, för att vara skyddade eller se om för att den som hjälper någon skulle bli skadad, varna och råda till ut. Det är otroligt, men faktiskt så. Vår gemensamma blick är att skydda unga från alkohol och de andra saker som kan händer.

Om du vill veta mer om hur vi kan hjälpa dig som förälder, eller om du vill ha mer information om våra insatser, är det viktigt att du kontaktar oss. Vi vill ha din kontaktuppgifter på mail. "Hälsö är ett mejl som du kan gå till. Anon om det kan vara viktigt, om du vill, är det viktigt. För varje år som alkoholberoende utvecklar upp tillräckligt stora för hälsö och sjukvård."

Det finns många sätt till att hjälpa till i Laxå kommun. Om du vill veta mer om våra insatser, är det viktigt att du kontaktar oss.

Kan vi hjälpa dig?

Om du vill veta mer om våra insatser, är det viktigt att du kontaktar oss. Vi vill ha din kontaktuppgifter på mail. "Hälsö är ett mejl som du kan gå till. Anon om det kan vara viktigt, om du vill, är det viktigt. För varje år som alkoholberoende utvecklar upp tillräckligt stora för hälsö och sjukvård."

Vill du veta mer?

I Laxå kommun är det viktigt att du kontaktar oss. Vi vill ha din kontaktuppgifter på mail. "Hälsö är ett mejl som du kan gå till. Anon om det kan vara viktigt, om du vill, är det viktigt. För varje år som alkoholberoende utvecklar upp tillräckligt stora för hälsö och sjukvård."

Vi finns här!
Vill du träffa oss och prata och samtidigt träffa Laxå kommun? Vi finns utomhus i Systembolagets butik på Centrumtorget. 10 och 30 oktober klockan 13-16. Villkomm!

Julie Höglund, kommunpolis, i Lokaltidnings Hallsberg.
Anna Åkerström, närpolis, i Systembolaget i Laxå.
Sanna Söderström, föräldrar för Alla förskolor i Laxå kommun.

Polis, Systembolaget och kommunen samarbetar för att skydda ungdomar från alkohol, bland annat genom brevutskick till föräldrar.

Laxå toppar länets Nöjd Kundindex

Företagen i Laxå kommun är tillfreds med den kommunala myndighetsutövningen! Det visar Nöjd Kundindex, NKI, som årligen mäts av Sveriges Kommuner och Regioner, SKR.

Laxå kommun ligger i länets NKI-topp med siffran 80 och den ökande trenden har fortsatt ses i flera år. Med den siffran befinner sig Laxå kommun på 17:e plats bland kommunerna i landet.

– Vi är förstås jätteglada att få så högt betyg av företagarna för kommunens myndighetsutövning, säger Hans Traav, utvecklingschef i Laxå kommun. Det är många som varit med och bidragit till det fina resultatet och har anledning att vara stolta.

Totalt deltar 193 kommuner i rankingen och det som mäts i NKI är företagarnas uppfattning om hur kommunala verksamheter som brandtillsyn, bygglov, markupplåtelse, serveringstillstånd, miljötillsyn och livsmedelskontroll fungerar vad gäller information, tillgänglighet, bemötande, kompetens, rättssäkerhet och effektivitet.

På andra NKI-plats i länet hamnar Karlskoga, Askerunds och Hallsbergs kommuner med 78. Resultat för övriga länskommuner är Lekeberg och Örebro 72, Kumla 71, Hälsöfors 70, Lindsberg 67, Ljusnarsberg 60 och Nora 57.

Det är Business Region Örebro som svarar för undersökningen som genomförs varje år, i år med en svarsprocent på 53.

Symbol för lycka och framåtanda

En verklig förlaga till Hasselfors nya utsmyckning.

Hasselhoppan är en skapelse av konstnärsparet Giovanna Aguirre och Lars Jonnson.

I september landar Hasselhoppa på grönområdet vid Nygatan i Hasselfors. Det är en skapelse av Örebro-konstnärerna Giovanna Aguirre och Lars Jonnson och ett resultat av Konstprojektet som pågått sedan förra vintern då Hasselforsbor träffades i tre workshops för att delge personliga berättelser om sin hemort.

Träffarna gav ett underlag att arbeta vidare på och en konstplan upprättades tillsammans med Statens konstråd. Tre konstnärer inbjöds att visa arbetsprover och valet föll på Aguirre-Jonnson.

– Vi fick skissuppdraget med förutsättningen att fånga upp Hasselforsbors tankar kring

utsmyckningen i parken, säger Lars Jonnson.

Man ville ha en mötesplats för alla åldrar, inte bara barn. Här skulle finnas en koppling dåtid, nutid, framtid och en sittplats samtidigt som man önskade något som sticker ut.

– Det var många önskemål att ta hänsyn till, säger Giovanna Aguirre, samtidigt ville vi inte förlora vårt speciella uttryck.

Giovanna Aguirre och Lars Jonnson har varit en konstnärduo i 20 år. De träffades i Tyskland under studietiden på Düsseldorfs Konstakademi och deras konst visas både nationellt och internationellt.

– Vi arbetar med måleri, video-projektioner, skulptur och fotografi, säger Lars Jonn-

son. Vi gillar att bli utmanade och att visa vår konst för en större publik och vi arbetar gärna med det som kallas för relationell konst som är när konstnärer låter andra människor bli delaktiga i skaparprocessen.

Gräshoppa har blivit en följeslagare i paret Aguirre-Jonnsons konstnärliga arbete.

– Den kan bara hoppa fram-

åt! Inte bakåt eller i sidled, säger Lars Jonnson. Den är dessutom en symbol för lycka i många delar av världen och har förmåga att uppfatta och förstå ljudvibrationer.

Skissresultatet för Hasselfors blev en skulptur i form av en abstrakt gräshoppa där kroppen är ett öppet rum.

Hasselhoppan är ett interaktivt konstverk som kan användas på olika sätt, som scen, portal till en tävling, som plats för lek och avkoppling.

– Men skulpturen är ingen leksak, betonar Lars Jonnson, man ska möta den med nyfikenhet och respekt!

Konstverket består i botten av lärkträ med benen i limträ. Själva kroppen är av stål.

Konstnärerna vill nu söka samarbeta med Hasselforsborna kring hur området runt Hasselhoppa ska se ut. Det kan gärna ske på en Hasselhoppans Dag där barn och vuxna umgås med tävlingar och lekar i parken och som kan bli årligen återkommande.

Konstverket blir mötesplatsen för alla åldrar i Hasselfors. Bilden är ett montage.

Ton efter ton avfall avlägsnas

I förra numret av Vårt Laxå presenterade vi fakta om turerna kring företaget Laxå Bruks Miljöåtervinning AB i Röfors. Företaget bytte namn till Miljöåtervinning i Röfors AB strax innan konkursen den 28 oktober 2020.

En konkursförvaltare utsågs och denne kunde konstatera att skulderna var betydligt större än tillgångarna.

Februari 2021

Kommunchefen Harry Lundin fick i uppdrag av kommunstyrelsen att leda arbetet och han börjar med att undersöka kommunens olika valmöjligheter. Kontakt etableras med konkursförvaltaren.

Laxå kommun undersöker vilka olika alternativ som finns för att få bort det osorterade bygg- och rivningsavfallet som var kvar efter konkursen. Enligt Nerikes brandkår finns det, om än liten, en risk för självantändning.

Laxå kommun och Nerikes Brandkår är överens med konkursförvaltaren att det är klokt att använda pengarna som finns kvar i konkursboet till att finansiera temperaturmätning.

Det beslutas att Servicelaget i Laxå kommun ska besöka området veckans alla dagar, även lördagar och söndagar, för att kontrollera om det uppstår rök eller vattenånga som är tecken på förhöjd risk för brand.

Mars 2021

En beräkning görs att det kommer att kosta cirka 6,5 mil-

Laxå kommun har avtal med Hallsbergföretaget Adrianssons Schakt & Transport AB som transporterar bort och hanterar avfallet.
Foto: Adrianssons Schakt & Transport AB

joner att transportera bort och sortera bygg- och rivningsavfallet från Röfors.

Den 17 mars installeras temperaturmätarna och det konstateras att en mätare visar drygt 80 grader, vilket betyder stor risk för brand. Mätarna läses av kontinuerligt.

Samma dag har kommunstyrelsen och kommunfullmäktige extrasammanträde och fattar beslut om att kommunen ska gå vidare med att ta bort bygg- och rivningsavfallet.

Efter upphandling tecknar kommunen den 19 mars ett avtal med Hallsberg-företaget Adrianssons Schakt & Transport AB med uppdraget att transportera bort och hantera avfallet så skyndsamt som möjligt.

När Adrianssons påbörjar arbetet den 23 mars upptäcker man att det ryker från den stora högen. Nerikes brandkår var snabbt på plats. Genom att tillföra sand kunde rökutvecklingen och det som orsakade rökutvecklingen dämpas. Under en vecka flyttar man med

hjälp av en grävmaskin och lastbilar en del av högen inom området för att minska riskerna för en totalbrand.

Efter utförd sortering i Hallsberg transporteras inert avfall som betongrester och grus till Mosjötippen för att användas vid den framtida sluttäckningen. Brännbart material transporteras till en godkänd avfallsförbränningsanläggning i Norrköping.

Laxå kommun beställer nya provtagningar av de svarta massorna för att säkerställa att materialet klarar miljökraven.

Servicelaget påbörjar arbetet med att plocka skräp som blåst omkring i området.

April 2021

Arbetet med att transportera bort avfallet till Hallsberg fortsätter. Enligt Adrianssons går arbetet mycket bra så här långt. Det visar sig att en förhållandevis stor andel av materialet är så kallat inert material, det vill säga sten, grus, betong och tegel. Det är positivt ur ekonomiskt per-

spektiv eftersom det materialet kan användas till sluttäckning av Mosjötippen.

I mitten på april kan Adrianssons öka takten och man räknar med att kunna transportera bort knappt 300 ton per dag.

Analyserna från de svarta massorna är klara. Det är mycket omfattande analyser som gjorts. Inget i resultatet visar att materialet ska klassas som farligt avfall. Det betyder att materialet kan användas vid täckningen av Mosjötippen om Miljöförvaltningen finner det möjligt utifrån lagkraven i Miljöbalken.

Den 30 april konstateras att så mycket som drygt en tredjedel av det osorterade bygg- och rivningsavfallet har transporterats bort.

Maj 2021

Arbetet flyter på riktigt bra och takten är fortsatt knappt 300 ton om dagen. Bedömningen görs att allt osorterat avfall i Röfors är borttransporterat i början på juni.

FRÅGAN

Vad längtar du efter att göra när restriktionerna släpper?

Vad har du lärt dig av Covid19?

Einar Thalberg, Laxå:

– Jag längtar efter att få resa! Jag har lärt mig tålmod och hänsyn.

Ingalill Schölin, Laxå:

– Vad jag längtar efter? Ja, förstås att få träffa släkt och vänner!

Men jag har levt i en bubbla tillsammans med min granne Ulla och då har det gått ganska bra.

Ulla Oskarsson, Laxå:

– Jag längtar särskilt efter att olika aktiviteter ska komma i gång, sådant som man gick på regelbundet tidigare.

Anita Bengtsdotter-Ericsson, Askersund:

– Åh, jag längtar efter att få träffa min 88-årige pappa! Det har varit restriktioner som folk hörsammat på olika sätt. Jag har lärt mig hur viktigt det är att vi är eniga och solidariska när en pandemiska bekämpas.

Yemane Gebreyanas, Laxå:

– Jag längtar efter att få resa! Det jag lärt mig är att det finns farliga sjukdomar som helt plötsligt kan hota människors hälsa och liv.

Lanthandel "fläskar på" inför turistsäsongen

Det rökta fläsket i Tiveds lanthandel drar. När charkuteristen Victor Gamalan greppar det väldoftande köttstycket för att skiva tunt av delikatessen ställer sig läckergommarna på kö:

Tor Soting, som åker 12 mil tur och retur från Fjugesta för att åter inhandla några hekto, och Susanna Lundgren, som campat i Tiveden och nu ska återvända hem till Götene, men absolut inte kan åka utan ännu en bit av den härliga specialiteten från charkdisken.

– Det är fläsk från Närkegrisar som jag röker själv, säger Joacim Cleryd, inte utan stolthet i rösten.

Joacim och Mia Cleryd är inne på sitt fjärde år som ägare till Tiveds lanthandel. Inför årets turistrusning i nationalparken har de satsat rejält, blåst ut den gamla lokalen för en ny butiksindredning, kök, restaurang och lounge.

I april var det premiär med fullsatt i lokalen och bara någon vecka senare uppmärksammades den lilla lanthandeln i ett inslag på Rapport som sändes på TV över hela Sverige.

Inslaget inleddes med en optimistisk finansminister Magdalena Andersson som sa att ekonomin går bättre än väntat och regeringen skruvar upp tillväxtprognosen till hösten. Som exempel på företaget som vågar satsa trots pandemikris så kom lilla Tivedens lanthandel i bild. Joacim och Mia Cleryd ställde upp sig på bygatan och gladdes i SVT-reportern Jonas Ohlins mikrofon över sin satsning att få erbjuda inte bara turisterna utan även de 70 personer som

Joacim och Mia Cleryd intervjuas i SVT:s Rapport om sin satsning i Sannerud.

Tor Soting åker från Fjugesta till Sannerud för att köpa Joacim Cleryds egenhändigt rökta fläsk.

bor i Sannerud en egen butik, restaurang och pub.

Lanthandeln i Sannerud blir nu ett utflyktsmål att räkna med och den egna kocken Erik Hohmann-Svensson får säkert mycket att göra i det nya restaurangköket.

Till sommaren blir det full rusch och för att klara anstormningen krävs personal.

– Vi var 15 anställda i augusti förra året, säger Joacim Cleryd och då gäller det att dammsuga trakten på ungdomar som kan jobba i affären och även i intilliggande uterestaurangen Luripompa.

” Det gäller att dammsuga trakten på ungdomar som kan jobba i affären och även i intilliggande uterestaurangen Luripompa.

Här planeras den 10–11 september i år Tiveden Americana, den musikfestival som ställdes in förra året grund av pandemin.